

Urbaria Summaries Series 2020/8

ISSN 2670-2363

SUM MAR IES!

KANSALAISTEN OSALLISTUMINEN KAUPUNKIKEHITYKSEEN

Anna Zhelnina

Urbaria tutkimuskatsaus 2020/8

Kansalaisten osallistuminen kaupunkikehitykseen

Anna Zhelnina
Tutkijatohtori
Helsingin yliopisto



Tiivistelmä

- Kaupunkikansalaisuus tarkoittaa sitä, että kaupungin asukkaat pyrkivät neuvottelemalla ja vaatimuksia esittämällä vaikuttamaan kaupungin ja sen osien tulevaisuuteen.
- Ihmisten halukkuuteen ja mahdollisuuksiin osallistua kaupunkipolitiikkaan voivat vaikuttaa esimerkiksi heidän asumisvakautensa ja -muotonsa: omistusasujat käyttävät muita todennäköisemmin aikaa ja vaivaa asuinympäristönsä parantamiseen. Kotoisuuden ja osallisuuden tunne lisää osallistumista.
- Lähiöiden monimuotoisuus luo paikalliselle kollektiiviselle toiminnalle sekä joitakin hyötyjä (monipuoliset resurssit ja lukuisten alojen asiantuntemus) että haasteita (kulttuurieroihin liittyvät vaikeudet).
- Kansalaisvaikuttamisen mahdollistavat viralliset ja epäviralliset infrastruktuurit vaihtelevat eri maiden ja kulttuurien välillä. Perinteisissä demokraattisissa yhteiskunnissa tällaiset infrastruktuurit ovat tavanomainen kansalaisosallistumisen väline, kun taas joissakin ympäristöissä kansalaiset joutuvat luomaan ne tyhjästä.

Johdanto

Klassisissa määritelmissä kansalaisuus mielletään valtion jäsenyydeksi, joka tuo mukanaan kansalais- sekä poliittisia ja sosiaalisia oikeuksia (Marshall 1950). Niihin kuuluu vapauksia (kuten sananvapaus), äänioikeus sekä esimerkiksi sosiaaliturvaetuksia. Tämän perinteisen käsityksen mukaan kansalaisuus on muodollinen instituutio, joka tarjoaa kansalaisstatuksen saaneille oikeudellisen perustan vaatia oikeuksiensa toteutumista ja puolustaa niitä.

Kaupunkitutkimus on kuitenkin haastanut tämän legalistisen määritelmän kansalaisuudesta. Urbaaneja kansanliikkeitä, mielenosoituksia ja kaupunkipolitiikkaa koskeva tutkimus on osoittanut, että kaupunkilaiset muuttavat ja venyttävät jatkuvasti käsitystään siitä, kenellä on oikeuksia ja mitä nämä oikeudet ovat. Kysymys osallisuudesta (ketkä ovat niitä oikeita asukkaita, jotka saavat vaikuttaa kaupungin kehitykseen?) ja oikeuksista ovat urbaanin muutoksen mekanismien keskiössä, kun suurten kaupunkien yhä monimuotoisemmat väestöryhmät vaihtavat – usein eriäviä – mielipiteitään siitä, millainen on hyvä kaupunki.

Kaupunkikansalaisuuden voidaan siis määritellä tarkoittavan sitä, että kaupungin asukkaat pyrkivät neuvottelemalla ja vaatimuksia esittämällä vaikuttamaan kaupungin ja sen osien tulevaisuuteen. Osana tätä prosessia erilaiset toimijat (asukkaat, vallanpitäjät, yritykset) tekevät keskenään päätöksiä tiettyjen kaupunkialueiden ja niitä koskevien hankkeiden tulevaisuudesta. Heidän visionsa hyvästä kaupungista ja kaupunkilaisesta ovat keskenään sekä ristiriidassa että vuorovaikutuksessa, ja toisinaan ne synnyttävät jotakin uutta.

Samoin kuin politiikka ei yleisellä tasolla kiinnosta kaikkia, asukkaat eivät aina osallistu aktiivisesti kaupungin kehittämiseen. Kaupunkitutkimuksen avulla saadaan tietoa siitä, miksi kansalais-osallistuminen on epätasaista eri kaupungeissa.

Mitkä tekijät vaikuttavat kansalaisosallistumiseen kaupungeissa?

Asumismuoto

Asumismuoto vaikuttaa kaupunkilaisten halukkuuteen ja mahdollisuuksiin osallistua paikallispolitiikkaan ja kaupunkiaktivismiin: omistusasujat osallistuvat niihin vuokralla asuvia todennäköisemmin (Chen ja Webster 2005; McCabe 2013; Pfeiffer ja Morris 2017; Zhang 2012). Omistusasujien ahkerampaa kansalaisosallistumista voi selittää esimerkiksi se, että omistusasuminen tuo mukanaan asumisvakuutta, jonka avulla ihmisten on helpompaa luoda vahvoja sosiaalisia siteitä asuinpaikassaan ja liittyä paikallisiin ryhmiin (Manturuk, Lindblad ja Quercia 2012; McCabe 2013).

Robert Putnamin esittämän hypoteesin mukaan asumisvakaudesta ja omistusasumisella on yhteys ahkerampaan kansalaisosallistumiseen, koska ”liikkuvuus, aivan kuten kasvien uudelleen istuttaminen turhan usein, häiritsee juuristoa, ja uudelleen juurtuminen vie uuteen paikkaan siirtyvältä yksilöltä aikaa” (Putnam 1995:75). Olipa kyse omistusasumisesta tai vakaasta pitkäaikaisesta vuokrasuhteesta, asumisvakaudesta antaa ihmisille mahdollisuuden suunnitella omaa ja yhteisöjensä tulevaisuutta. Asumisvakaudesta asettaa ihmisen sosiaalisten ja poliittisten suhteiden verkkoon ja tarjoaa mahdollisuuden hallita nykytilannetta, laatia strategioita ja suunnitella tulevaisuutta.

Osallisuus

Omistusasujat ovat sitoutuneempia asuinpaikkaansa sekä taloudellisesti (McCabe 2013) että emotionaalisesti (Becher 2014): sen lisäksi, että he kenties pyrkivät maksimoimaan kiinteistönsä arvon, he saattavat tuntea paikkaan suurempaa yhteyttä ja kokea olevansa oikeutettuja päättämään sen tulevaisuudesta. Kotoisuuden ja osallisuuden tunne on yhteydessä paikallisen elämän ja yhteisöjen sulautuneisuuteen. Tunteella on poliittisia vaikutuksia: se lisää ihmisten tunnetta siitä, että he ovat vastuussa asuinympäristöstään ja että heillä on oikeus olla mukana päättämässä sen kehityksestä. Vaikutukset voivat kuitenkin olla myös negatiivisia. Esimerkiksi Duyvendak (2011) on osoittanut, että jotkut ryhmät voivat joutua kärsimään toisten ryhmien ”kotoisuuden tunteesta”. Ulkopuolelle suljetuilla ryhmillä ei ehkä katsota olevan oikeutta päättää kaupungin tai asuinalueen tulevaisuudesta. Näitä ryhmiä voivat olla esimerkiksi uudet asukkaat, maahanmuuttajat, vähemmistöt ja jopa vuokralla asuvat.

Monimuotoisuus

Kaupunkilähiöiden monimuotoisuuden kasvu eri puolilla maailmaa luo omat haasteensa kaupunkikansalaisuudelle ja kollektiiviselle toiminnalle. On näyttöä siitä, että sosiaalisesta ja etnisestä heterogeenisyydestä on kollektiivisen ja yhteisen hyvän vuoksi järjestetyn toiminnan kannalta sekä hyötyä että haittaa. Kansanliikkeitä koskevien teorioiden mukaisesti naapuruston monimuotoisuus voi hyödyttää sen asukkaita, sillä heillä on käytössään monenlaisia resursseja: jotkut voivat käyttää tietoaan yhteisön hyväksi, jotkut taitavat suullisen ja kirjallisen viestinnän ja jotkut voivat kenties auttaa taloudellisesti, palkata lakimiehiä tai painattaa materiaaleja (Zhelnina 2020).

Toisaalta on paljon näyttöä myös esteistä ja väärinymmärryksistä, joita etnisesti ja sosiaalisesti monimuotoisissa naapurustoissa voi ilmetä asukkaiden yrittäessä parantaa yhteisen ympäristönsä elämänlaatua (Habyarimana ym. 2009; Vigdor 2004).

Osallistumisvälineiden ja infrastruktuurin saatavuus

Kansalaisten kaupunkikehitykseen osallistumiseen vaikuttaa myös se, kuinka hyvin kaupunkilaiset tuntevat ja hallitsevat osallistumisvälineet. Ihmiset voivat kokea, että heillä on oikeus osallistua päätöksentekoon, mutta heiltä saattaa puuttua tarvittavat taidot. Joissakin kulttuureissa kansalaisosallistuminen on arkipäiväinen rutiini, joka opitaan sosiaalistumisprosessissa – se on siis osa kulttuurista työkalupakkia (Swidler 1986). Toisissa kulttuurikonteksteissa sitä taas pidetään poikkeuksellisenä keinona, johon turvaudutaan vain hätätilanteessa.

Sukupolvien väliset erot

Kansalaisosallistumisen kulttuurit vaihtelevat eri valtioiden ja poliittisten järjestelmien välillä, mutta myös sukupolvien välisiä eroja voi olla. Tutkimuksissa on havaittu, että nuoret ihmiset useissa eri maissa kokevat perinteiset viralliset kansalaisvaikuttamisen keinot etäisiksi ja kaipaavat niiden sijaan jotakin luovempaa, innovatiivisempaa ja hauskeempaa (Pilkington ja Pollock 2015). Nuorten sukupolvien elinolosuhteet ovat myös huomattavan erilaiset kuin heidän vanhempiensa ja isovanhempiensa, mikä voi vaikuttaa heidän halukkuuteensa osallistua kaupunkipolitiikkaan.

Nuorten sukupolvien on maailmanlaajuisesti vaikea päästä kiinni omistusasuntoon suurissa kaupungeissa, eikä Suomi ole poikkeus (Tilastokeskus 2019). Suomalaistutkimuksessa havaittiin huomattava ikäero asunnon omistamisen vaikutuksessa äänestysaktiivisuuteen, joka on yksi yleisimmistä kansalaisten poliittisen osallistumisen mittareista. Vanhempien sukupolvien kohdalla asunnon omistaminen on edelleen merkittävä äänestysaktiivisuuden vaikuttava tekijä, mutta nuorten äänestysaktiivisuutta ennustaa paremmin heidän koulutustasonsa (Martikainen, Martikainen ja Wass 2005).



Miten kansalaiset osallistuvat kaupungin kehitykseen?

Kaupunkien välillä on huomattavia eroja siinä, millaisten rakenteiden ja instituutioiden avulla kansalaiset pääsevät osallistumaan kaupungin kehitykseen ja vakauden luomiseen – kansallisista ja kulttuurisista eroista puhumattakaan. Useimpien tällaisten instituutioiden muodollisuusaste vaihtelee (Zhelnina ja Tykanova 2019). Virallisia lakisääteisiä osallistumisvälineitä ovat esimerkiksi äänestäminen, vapaaehtoisuusyhdistyksien, kunnallinen itsehallinto, asunnonomistajien yhdistykset ja osallistava budjetointi.

Merkittävä osa kansalaislähtöisistä käytännöistä on kuitenkin muodollisen sääntelyn ulkopuolella ja jopa täysin hallintorakenteiden näkymättömissä, kuten epäviralliset yhdistykset, yhteisen hyvän eteen työskentelevien perheiden ja ystävysten verkostot sekä itse aktivistit ja heidän osaamisensa, ideansa ja näkemyksensä omasta paikastaan kaupunkihallintojärjestelmässä.

Oikeus kaupunkiin on "paljon muutakin kuin yksilön tai ryhmän oikeus kaupungille ominaisiin resursseihin: se on oikeus muuttaa kaupunkia ja luoda siitä sellainen kuin sydämemme halajaa"

David Harvey 2012

Kummankinlaisia infrastruktuureja tarvitaan, kun kansalaiset pyrkivät vaikuttamaan kaupunki-ympäristöön ja asumiseen. Kun kansalaiset yrittävät parantaa arkipäiväisiä asioita, kuten asumista, putkistoja, päivähoitoa "tai muita asukkaiden elämään liittyviä seikkoja" (Holston 2008:246), he käyttävät samalla oikeuttaan vaikuttaa kaupunkinsa tulevaisuuteen ja olla kunnan kansalaisia. Oikeus kaupunkiin on "paljon muutakin kuin yksilön tai ryhmän oikeus kaupungille ominaisiin resursseihin: se on oikeus muuttaa kaupunkia ja luoda siitä sellainen kuin sydämemme halajaa" (Harvey 2012:4).

Kaupunkien ongelmat ja ruohonjuuritason politiikka

Ihmiset puolustavat oikeuttaan kaupunkiin eri tavoin erilaisissa kulttuurisissa ja poliittisissa ympäristöissä. Joissakin kaupunkiympäristöissä asukkaat joutuvat luomaan tarvittavat kansalaisvaikuttamisen infrastruktuurit tyhjästä muodostamalla aktivistiverkostoja, hankkimalla kansalaistaitoja ja rakentamalla kansalaisidentiteettejä. Näitä prosesseja on tutkittu paljon Latinalaisen Amerikan kaupungeissa, joissa kansanliikkeet olivat merkittävässä roolissa marginalisoidun väestön taistellessa oikeudestaan tulla nähdyksi ja kohdelluksi kunnon kansalaisina (Holston 2008; Murphy 2015).

Asumisen ja asuinolojen laadun parantamiseen pyrkiviä aloitteita esitetään myös näennäisen epäpoliittisissa ja jopa sellaisissa yhteisöissä, joissa politiikkaa pidetään riskialttiina, kuten autoritaarisissa valtioissa. Nyky-Venäjällä kansalaisten käynnistämät aloitteet ovat kaupungeissa yleisiä ja usein tehokkaita keinoja vaikuttaa. Aloitteiden järjestäjät eivät useinkaan halua luokitella aloitteita poliittisiksi, mutta niillä onnistutaan silti vaikuttamaan kaupunkien kiistanalaisia kehittämishankkeita koskevaan päätöksentekoon. Joskus aloitteista kehittyy jopa muodollisia kansalaisvaikuttamisen infrastruktuureja esimerkiksi silloin, kun aktivisteja valitaan paikallisvaltuustoihin ja lainsäädäntöelimiin.

Paradoksaalista kyllä, toisinaan kaikkein sitkeimmät ja aktiivisimmat kansalaisvaikuttamisen infrastruktuurit syntyvät juuri kaupunkien uudistamisesta ja sen aiheuttamasta kotoa lähtemisen uhasta. Esimerkiksi New Yorkin surullisenkuuluisat uudistushankkeet 1950- ja 60-luvuilla synnyttivät laajan ja tarmokkaan järjestöjen verkoston, jonka tavoitteena oli suojella historiallisia kohteita, kaupunkielämän laatua ja vuokralaisten oikeuksia (Gold 2014).

Rutiininomainen kaupunkikansalaisuus

Joillakin alueilla on jo olemassa virallisia kansalaisvaikuttamisen infrastruktuureja, joiden avulla asukkaat voivat osallistua kaupungin kehittämiseen joutumatta osoittamaan mieltään ja turvautumaan katupolitiikkaan. Vapaaehtoisyhdistysten roolia kaupunkien muovaamisessa on tutkittu Pohjois-Amerikan (McKenzie 1994) ja Länsi-Euroopan (Luhtakallio 2012) kaupungeissa.

Jotkin ruohonjuuritason aloitteet ja kansalaisvaikuttamisen innovaatiot, kuten osallistuva budjetointi, ovat maailmanlaajuisesti vielä melko uusia. Niistä on kuitenkin tullut osa virallisista keinovalikoimaa, jonka avulla kaupunkilaiset voivat vaikuttaa kaupunkinsa asioihin (Jabola-Carolus ym. 2020). On hyvä muistaa, että tällaiset kansalaisvaikuttamisen innovaatiot ovat usein ruohonjuuritason ponnistelujen ja katupolitiikan ansiota. Erityisen tärkeää se on nyt, kun etenkin nuoremmat sukupolvet välttelevät muodollista politiikkaa ja heidän tyytymättömyytensä siihen kasvaa.

Poliittiset kiistakapulat tai asioiden riidatonkaan ajaminen eivät kuitenkaan ole ainoa keino saada aikaan muutoksia kaupungeissa. Useissa tutkimuksissa on keskitytty jokapäiväisen elämän ja kaupunkipolitiikan väliseen jatkumoon (Auyero 2004; Boudreau, Boucher ja Liguori 2009). Useimmissa niistä on korostettu tavanomaisten ja vaiettujen päivittäiseen elämään kuuluvien asioiden merkitystä. Jopa kaupunkilaisten henkilökohtaisilta vaikuttavilla valinnoilla ja tyyllillisillä mieltymyksillä voi olla kauaskantoisia vaikutuksia kaupunkien – ja jopa valtioiden – toimintaan.

Esimerkiksi Zhang (2012) osoittaa, kuinka kiinalaisen kaupunkilaiskeskiluokan suosima elämäntyyli ja heidän toiveensa asunnon omistamisesta ovat muovanneet kiinalaisia kaupunkeja. Keskiluokan tarpeita vastaamaan on kehitetty uusia rakennustyyplejä asuinalueille, joiden sosiaalinen rakenne ja turvallisuus- ja yksityisyysnäkökohdat ovat heidän toiveidensa mukaisia.



Tulevat tutkimuskohteet Helsingin seudulla

Kansalaisvaikuttaminen on olennainen osa suomalaista yhteiskuntaa: vapaaehtoisyhdistykset jäsentävät useita elämänalueita niin kaupungeissa kuin niiden ulkopuolella, minkä lisäksi ne tarjoavat kaupunkilaisille lukuisia virallisia välineitä vaikuttaa kaupunkikehitykseen (Eranti 2017; Luhtakallio 2012). Nämä vakiintuneet käytännöt toimivat kuitenkin yhä globalisoituvammassa maailmassa, ja kansainväliset trendit, diskurssit ja käytännöt ulottuvat maailmanlaajuisen tiedonvaihdon, maahanmuuton ja markkinasuhteiden kautta myös suomalaisiin kaupunkeihin. Aiheesta voi löytää kaksi lupaavaa aihetta tuleville tutkimuksille:

Inklusio/eksklusio-dynamiikka valtaväestöä ja vähemmistöjä yhdistävissä ja vähemmistövaltaisissa naapurustoissa. Eroavatko kantasuomalaisia ja maahanmuuttajia edustavien naapurusten tavat harjoittaa kaupunkikansalaisuutta toisistaan? Kuten olemme edellä havainneet, jotkut kokevat kaupunkikansalaisuuden harjoittamisen luontevammaksi kuin toiset. Tämä johtuu osallisuuden tunteesta. Koska ”kansalaissosiaalistumisen” tasoissa on eroja, kaikki eivät välttämättä osaa käyttää joitakin kansalaisosallistumisen välineitä tai ymmärrä niiden merkitystä.

Globalisaation vaikutukset kaupunkikansalaisuuteen. Vaikka Suomessa on vakiintuneita väyliä osallistua kaupungin kehittämiseen, on jonkin verran näyttöä myös siitä, että niihin on sekoittunut uusia maailmalta tulleita käytäntöjä ja asenteita. Luhtakallio (2012) esittää esimerkkejä siitä, miten talonvaltaajien kansainväliset verkostot vaikuttavat heidän toimintaansa ja valintoihinsa Suomessa: jotkut talonvaltaajat voivat esimerkiksi olla haluttomia yhteistyöhön viranomaisten kanssa, koska he ovat osa kansainvälistä alakulttuuria, jossa autonomia kuuluu ydinarvoihin.

Myös poliisin käyttämä väkivalta Elokapinaa, toista maailmanlaajuista liikettä, vastaan Helsingissä lokakuussa 2020 nostaa esiin kysymyksen siitä, miten paitsi kansalaisten myös lainvalvonnan paikalliset tavat muuttuvat globalisoituvan politiikan aikakaudella. Kun otetaan huomioon paikallisen kansalaisvaikuttamisen keskeinen merkitys asuinalueiden sosiaaliselle koheesiolle ja kansalaisten yleiselle hyvinvoinnille, on ratkaisevan tärkeää seurata ja tutkia tätä urbaanin elämän osa-aluetta globalisaation, talouskriisien ja poliittisten muutosten vaikutukset huomioiden.

Lähteet

- Auyero, Javier. 2004. "When Everyday Life, Routine Politics, and Protest Meet." *Theory and Society* 33(3-4):417-41. Becher, Debbie. 2014. *Private Property and Public Power: Eminent Domain in Philadelphia*. Oxford University Press.
- Boudreau, Julie-Anne, Nathalie Boucher, and Marilena Liguori. 2009. "Taking the Bus Daily and Demonstrating on Sunday: Reflections on the Formation of Political Subjectivity in an Urban World." *City* 13(2-3):336-46.
- Chen, Simon CY, and Chris J. Webster. 2005. "Homeowners Associations, Collective Action and the Costs of Private Governance." *Housing Studies* 20(2):205-20.
- Duyvendak, Jan Willem. 2011. *The Politics of Home: Belonging and Nostalgia in Europe and the United States*. Springer.
- Eranti, Veikko. 2017. "Re-Visiting NIMBY: From Conflicting Interests to Conflicting Valuations." *The Sociological Review* 65(2):285-301.
- Gold, Roberta. 2014. *When Tenants Claimed the City: The Struggle for Citizenship in New York City Housing*. University of Illinois Press.
- Habyarimana, James, Macartan Humphreys, Daniel N. Posner, and Jeremy M. Weinstein. 2009. *Coethnicity: Diversity and the Dilemmas of Collective Action*. Russell Sage Foundation.
- Harvey, David. 2012. *Rebel Cities: From the Right to the City to the Urban Revolution*. Verso Books.
- Holston, James. 2008. *Insurgent Citizenship: Disjunctions of Democracy and Modernity in Brazil*. Princeton University Press.
- Jabola-Carolus, Isaac, Luke Elliott-Negri, James M. Jasper, Jessica Mahlbacher, Manès Weisskircher, and Anna Zhelnina. 2020. "Strategic Interaction Sequences: The Institutionalization of Participatory Budgeting in New York City." *Social Movement Studies* 19(5-6):640-56.
- Luhtakallio, Eeva. 2012. *Practicing Democracy: Local Activism and Politics in France and Finland*. Springer.
- Manturuk, Kim, Mark Lindblad, and Roberto Quercia. 2012. "Homeownership and Civic Engagement in Low-Income Urban Neighborhoods: A Longitudinal Analysis." *Urban Affairs Review* 48(5):731-60.
- Marshall, Thomas H. 1950. *Citizenship and Social Class*. Vol. 11. Cambridge.
- Martikainen, Pekka, Tuomo Martikainen, and Hanna Wass. 2005. "The Effect of Socioeconomic Factors on Voter Turnout in Finland: A Register-based Study of 2.9 Million Voters." *European Journal of Political Research* 44(5):645-69.
- McCabe, Brian J. 2013. "Are Homeowners Better Citizens? Homeownership and Community Participation in the United States." *Social Forces* 91(3):929-54.
- McKenzie, Evan. 1994. *Privatopia: Homeowner Associations and the Rise of Residential Private Government*. Yale University Press.
- Murphy, Edward. 2015. *For a Proper Home: Housing Rights in the Margins of Urban Chile, 1960-2010*. University of Pittsburgh Press.
- Pfeiffer, Deirdre, and Eric A. Morris. 2017. "Are Homeowners Better Neighbors during Housing Booms? Understanding Civic and Social Engagement by Tenure during the Housing Market Cycle." *Cityscape* 19(2):215-38.
- Pilkington, Hilary, and Gary Pollock. 2015. "'Politics Are Bollocks': Youth, Politics and Activism in Contemporary Europe." *The Sociological Review* 63(S2):1-35. doi: 10.1111/1467-954X.12260.
- Putnam, Robert D. 1995. "Bowling Alone: America's Declining Social Capital." *Journal of Democracy* 6(1):65-78.
- Statistics Finland. 2019. "Owner-Occupancy Living Decreases among Young Age Groups." Statistics Finland. Retrieved October 15, 2020 (https://www.stat.fi/til/asas/2018/01/asas_2018_01_2019-10-10_tie_002_en.html).
- Swidler, Ann. 1986. "Culture in Action: Symbols and Strategies." *American Sociological Review* 51(2):273-86.
- Vigdor, Jacob L. 2004. "Community Composition and Collective Action: Analyzing Initial Mail Response to the 2000 Census." *The Review of Economics and Statistics* 86(1):303-12. doi: 10.1162/003465304323023822.
- Zhang, Li. 2012. *In Search of Paradise: Middle-Class Living in a Chinese Metropolis*. Cornell University Press.
- Zhelnina, Anna. 2020. "Engaging Neighbors: Housing Strategies and Political Mobilization in Moscow's Renovation."
- Zhelnina, Anna, and Elena Tykanova. 2019. "Beyond the Global North and South: Contemporary Studies of Local Activism in Post-Soviet Russia." in *International Conference on Cities and Change "Three Decades of Post-socialist Transition"*, Darmstadt, May 17-18, 2019, edited by N. Čamprag and A. Suri. Darmstadt: tuprints.



TOIMITUS / EDIT

Iiris Koivulehto
Kaupunkitutkimusinstituutti Urbaria

OTA YHTEYTTÄ / CONTACT

urbaria@helsinki.fi
0294150056 / 0504719810

SEURAA / FOLLOW US

@urbariahelsinki
www.helsinki.fi/urbaria

PL 4 (Yliopistonkatu 3)
00014 Helsingin Yliopisto